

VÝVOJ MĚNOVÉ SPOLUPRÁCE V EVROPĚ

Na cestě ke společné měně

OTÁZKA MĚNOVÉ SPOLUPRÁCE V 50.-60. LETECH

- V Římských smlouvách nastíněna pouze základní podoba měnové spolupráce v EHS.
- Podle jednoho z článků smlouvy měly členské země budou sledovat svoji politiku v oblasti devizových kurzů jako věc společného zájmu.
- V roce 1958 byl založen **Měnový výbor**.
- V roce 1962 Komise začala plánovat zavedení úplné měnové unie do roku 1971 – jediným výsledkem ambiciózního plánu bylo **založení Výboru guvernérů centrálních bank** (1964).

DŮVODY POMALÉHO ROZVOJE MĚNOVÉ SPOLUPRÁCE

- Neochota jednotlivých zemí vzdát se své suverenity v měnových otázkách.
- Zajištění stability v mezinárodních měnových otázkách byla silným a stabilním dolarem v rámci Bretton-Woodského měnového systému.
- Ke změnách v těchto postojích došlo až koncem 60. let (po dokončení budování celní unie a přijetí společné zemědělské politiky)

BARRÉHO PLÁN A WERNEROVA ZPRÁVA

- V roce 1969 Evropská komise (EK) přijala návrh směřovat vývoj v EHS k měnové unii (návrh připravil francouzský eurokomisař pro ekonomiku a finance **Raymond Barré**)
- O rok později byla publikována **zpráva** lucemburského premiéra a předsedy zvláštní komise EHS **Pierra Wenera** o „**Vytváření stádií hospodářské a měnové unie**“

Pierre Werner

WERNEROVA ZPRÁVA – PLÁN VYTVOŘENÍ MĚNOVÉ UNIE

Popisuje cestu k měnové unii ve třech etapách do roku 1980. Zpráva vymezila následující cíle:

- **Zavedení celkové a neodvolatelné směnitelnosti měn**
- **Eliminace pohybu měnových kurzů**
- **Liberalizace pohybu kapitálu**

Předpokládalo se dosažení vymezených cílů při zachování stávajících měn nebo prostřednictvím ustavení nové jednotné měny – zpráva se přikláněla k druhé možnosti.

EVROPSKÝ FOND MĚNOVÉ SPOLUPRÁCE

Wernerův plán byl schválen Radou v roce 1971.

V roce 1973 byl založen **Evropský fond měnové spolupráce**, jehož vedením byli pověřeni guvernéri centrálních bank členských zemí. Mezi hlavní úkoly fondu patřilo:

- uskutečňovat společnou měnovou politiku v oblasti měnových rezerv v centrálních bankách států ES,
- snižovat odchylky devizových kurzů měn členských států zvyšováním počtu intervencí centrálních bank do měn jednotlivých členských států.

VNĚJŠÍ FAKTORY NEÚSPĚCHU WERNEROVA PLÁNU

- Rozpad Bretton-Woodského měnového systému v letech 1971-1973 a návrat k plovoucím kurzům.
- Tzv. ropný šok (1973) – nerovnoměrnost jeho dopadů na jednotlivé země, jež vedla k různé míře inflace.

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM (EMS)

- Vznikl na základě návrhu německého kancléře Helmuta Schmidta a francouzského prezidenta Valéryho Giscarda D'Estainga na vytvoření „zóny měnové stability“
- Byl vytvořen v roce 1978 v Bruselu a začal fungovat v roce 1979 za podpory centrálních bank ES.
- **EMS** měl zabránit negativnímu působení nestabilního dolaru na členské země ES a měl vytvořit spolehlivý směnný mechanismus měn členských zemí.

INSTITUCIONÁLNÍ OPATŘENÍ EMS

- **Evropská měnová jednotka (ECU)** - abstraktní rezervní a zúčtovací jednotka, používaná mj. při platebních transakcích mezi centrálními bankami členských zemí EMS.
- **Mechanismus směnných kurzů (ERM)** – nástroj na dosažení stability v kursových relacích mezi jednotlivými zeměmi EMS, a to devizovými intervencemi, tj. nákupy a prodeji národních měn na devizových trzích.
- **Úvěrový mechanismus** – možnost vypůjčit si prostředky k devizovým intervencím. Úvěrové služby pro tyto operace poskytoval Evropský fond měnové spolupráce.

Každá z členských zemí EMS se zavazovala udržovat kurz své měny v určitém rozpětí vůči ECU.

DELORSOVA ZPRÁVA

Zpráva EK pod vedením Jacquese Delorse z roku 1988 vymezila základní charakteristiky hospodářské a měnové unie.

Stanovila zásadní podmínky pro fungování měnové unie:

- úplnou konvertibilitu měn,
- neodvolatelnou fixaci měnových kurzů
- úplnou liberalizaci pohybu kapitálu
- integraci finančních trhů.

Klíčovým doporučením byl **návrh na vytvoření Evropského systému centrálních bank (ESCB).**

KONEČNÉ ROZHODNUTÍ O SMĚŘOVÁNÍ SPOLEČENSTVÍ K MĚNOVÉ UNII

- Došlo k němu v roce 1991 na jednání Evropské rady v Maastrichtu.
- Následná Maastrichtská smlouva jako jeden ze základních cílů EU stanovila **zavedení hospodářské a měnové unie** zahrnující jednotnou měnu.

USTANOVENÍ MAASTRICHTSKÉ SMLOUVY TÝKAJÍCÍ SE JEDNOTNÉ MĚNY

- Předpokladem vytvoření jednotné měny bylo sblížení podmínek ekonomického a sociálního vývoje členských zemí, **tzv. hospodářská konvergence**.
- Smlouva počítala se zavedením konvergenčních programů (např. byl zřízen Fond soudržnosti).
- Bylo rozhodnuto, že členy eurozóny se mohou stát pouze členské země EU, které budou splňovat tzv. **kritéria konvergence** (měnová a fiskální kritéria).

ETAPY VYTVOŘENÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE

- **První etapa (1990-1994)** – dobudování jednotného vnitřního trhu, spuštění programů hospodářské konvergence členských zemí.
- **Druhá etapa (1994-1998/99)** – vznik Evropského měnového institutu(EMI), který měl za úkol koordinovat měnovou politiku a připravovat založení Evropské centrální banky.
- **Třetí etapa (od roku 1999)** - založení Evropského systému centrálních bank, nahrazování národních měn členských zemí přijatých do eurozóny jednotnou měnou euro.

ZROD EURA

- V prosinci 1995 na summitu Evropské rady v Madridu byl dohodnut název společné měny – **euro**.

